

N:o 36.

Ank. till Riksd. kansli den 19 April 1895, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af justitieombudsmannens framställning om fullständigande och förtydligande af gällande bestämmelser rörande verkställighet af frihetsstraff.

Uti sin till innevarande Riksdag afgifna, af kamrarne till lagutskottet hänvisade embetsberättelse hemställer justitieombudsmannen: att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande af förslag till fullständigande och förtydligande af nu gällande stadganden angående den tid, då ådömdt frihetsstraff bör taga sin början, äfvensom till sådant tillägg till lagen den 29 juli 1892 angående straffarbetes och fängelsestraffs verkställande i enrum, att derigenom varder bestämdt, huru förfaras skall vid beräkning af i samma lag stadgad afdrag å ådömd strafftid.

Till stöd för denna framställning anföres af justitieombudsmannen hufvudsakligen följande.

Enligt hvad justitieombudsmannen vid utöfningen af sitt embete varit i tillfälle att iakttaga, tillämpades gällande stadganden angående verkställighet af straff och beräkning af strafftid icke med önskvärd enhet af myndigheterna; och vore orsaken härtill att söka företrädesvis uti ifrågavarande stadgandens ofullständighet och otydlighet.

Hvad anginge tidpunkten för frihetsstraffs början, vore bestämmelser derom gifna i kongl. cirkuläret till hofrätterna och Kongl. Maj:ts befallningshafvande den 7 mars 1855 samt förordningen den 30 maj 1873.

Berörda kongl. cirkulär, som endast afsåge verkställighet af straff, ådömdt genom laga kraft egande utslag, innehölle hufvudsakligen, att verkställighet af fängelsestraff, som blifvit häktad person ådömdt, skulle, i händelse annan bestraffning jemväl vore honom ålagd, anses taga sin början den dag sistnämnda bestraffning blifvit utstånden, men i annat fall den dag beslutet kommit vederbörande exekutor för verkställighet till handa, men att, i afseende å person, som å fri fot vistas, tiden för verkställighet af fängelsestraff räknas från den dag han för undergående af fängelsestraffet blifvit i häkte inmanad.

Beträffande stadgandet angående verkställighet af fängelsestraff för häktad person, som jemväl blifvit ådömd annan bestraffning, hade detta stadgande numera, med anledning af gällande bestämmelser angående förening och förändring af straff, förlorat sin betydelse.

Hvad åter anginge det fall, att straffet, i händelse häktad person icke vore ålagd annan bestraffning, skulle taga sin början den dag beslutet kommit vederbörande exekutor till handa, kunde berörda stadgande tillämpas endast beträffande straff, som genom Kongl. Maj:ts utslag ådömts. För såväl underrätts som hofrätts utslag måste nemligen vid det förhållande, att exekutor enligt gällande bestämmelser angående expedierande af dessa utslag innehade desamma, innan de vunnit laga kraft, såsom straffets begynnelse-dag räknas den dag, då utslagen blifvit lagstånna.

Derjemte borde uppmärksammas, att det, ehuru strafftiden rätteligen skulle börja i ena fallet den dag, då utslaget kommit exekutor till handa, i andra fallet den dag, då utslaget vunnit laga kraft, stundom förefoes så, att straffet ej ansågs börja förr än påföljande dag.

Stadgandet i cirkulärets senare del, att strafftiden för person, som, då verkställigheten förekomme, vistades på fri fot, skulle beräknas från den dag den dömd blifvit i häkte inmanad, hade jemväl föranlett olika tillämpning. Strafftiden ansågs nemligen börja löpa än den dag, då fången inkommit till straffanstalten, än dagen efter, än så, att om t. ex. en fånge inkomme före kl. 3 e. m., finge han börja sitt straff samma dag, hvaremot, om han inkomme senare på dagen, straffet ansågs börja först påföljande morgon kl. 8.

Beträffande förordningen den 30 maj 1873, som innehölle bestämmelser om verkställighet af straff, ådömdt genom icke laga kraft egande utslag, hade särskildt de två första paragraferna föranlett olika tillämpning.

Så hade, med afseende å § 1, stadgandet derom, att straffet för häktad person, som inom besvärstiden uraktlåtit anföra besvär eller

ock förklarar sig med utslaget nöjd, genast borde gå i verkställighet, vanligen förfarits så, att straffet började samma dag nöjdförklaringen afgifvits, men stundom så, att bestraffningen började verkställas först följande dag. Med afseende å det förhållande, att en giltig nöjdförklaring kunde afgifvas förr, än utslaget hunnit ankomma, hade dessutom den praxis på några ställen utbildat sig, att utan afvaktan på utslagets ankomst börja verkställa straffet allenast på grund af hvad fångens förpassning innehöлле angående det ådömda straffet eller ock med stöd af ett derom af rättens ordförande afgifvet intyg.

Stadgandet i § 2 om betänketid af minst 2 dagar för afgifvande af nöjdförklaring, hvilket stadgande rätteligen borde förstås så, att den dömda först på tredje dagen efter afkunnande af underrätts eller delgifning af öfverretts utslag skulle kunna afgifva en giltig nöjdförklaring, hade ofta tolkats så, att nöjdförklaring fått afgifvas redan å andra dagen. Härtill komme, att fången icke alltid, på sätt stadgadt vore, fått inom fängelset åtnjuta 2 dagars betänketid.

Jemväl föreskrifterna om beräkning af strafftid, hvarå afdrag skulle ega rum — numera innefattade i lagen den 29 juli 1892 — vore föremål för olika uppfattning hos de verkställande myndigheterna. De flesta af dem torde förfara så, att de till straffets begynnelse-dag lade hela den ådömda strafftiden samt, utgående från den sålunda funna slutdagen, frånräknade det stadgade afdraget och på sådant sätt funne den verkliga slutdagen. Andra åter undersökte först, huru lång strafftid återstode efter afdragets frånräknande från den ådömda strafftiden, och verkstälde sedermera denna återstod, utgående från straffets begynnelse-dag. Det vore lätt att finna, att i följd af månadernas olika längd det kunde leda till några dagars skilnad, om straffet uträknades på ena eller andra sättet. Vid först omförmälda sättet för straffets beräkning hade dessutom användts tvenne olika förfaringssätt, som ytterligare kunde medföra en tidsskilnad af några dagar. Medan nemligen de flesta myndigheter från slutdagen för det ådömda straffet först frånräknade det antal månader, som skulle afdragas, och derefter de dagar, som tilläfsventyrs jemväl skulle afgå, frånräknade andra dagarne först och derefter månaderna. En annan olikhet i tillämpningen af 1892 års lag bestode deri, att då en half månad skulle afdragas, räknades detta afdrag på en del ställen till 14 dagar men på andra åter till 15 dagar.

Slutligen ville justitieombudsmannen påpeka vigten deraf, att från fångbehandlingen aflägsnades allt, som kunde få sken af godtycklighet.

Hvad justitieombudsmannen sålunda anført, synes utskottet ådagalägga behöfligheten af den åtgärd, som af honom föreslås; hvarför utskottet, under åberopande af de skäl som af justitieombudsmannen blifvit anförda, får hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t ville låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till fullständigande och förtydligande af nu gällande stadganden angående den tid, då ådömdt frihetsstraff bör taga sin början, äfvensom till sådant tillägg till lagen den 29 juli 1892 angående straffarbetes och fängelsestraffs verkställande i enrum, att derigenom varder bestämdt, huru förfaras skall vid beräkning af i samma lag stadgadt afdrag å ådömd strafftid.

Stockholm den 19 april 1895.

På lagutskottets vägnar:

L. Annerstedt.
